

Схема оцінювання завдання з розгорнутою відповіддю (власного висловлення)

Зміст власного висловлення оцінюють за шістьма критеріями, як показано в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерій /Змістовий вияв і композиційне оформлення критерію	Бали
1. Теза	
Учасник формулює тезу, яка репрезентує його власну позицію. Учасник висловлюється в один із таких способів: – стверджує, що для подолання життєвих проблем і перешкод людині варто бути рішучою, відкрито вступати в боротьбу з опонентами, не складати рук, не мовчати, відстоювати свої позиції; – стверджує, що життєві проблеми й перешкоди не можна подолати, якщо гарячкувати, не обдумувати своїх дій і слів, вступати в боротьбу, попередньо не проаналізувавши всіх обставин, не зваживши на свої сили; – займає проміжну позицію (з одного боку..., з іншого боку), стверджуючи, що подолання життєвих проблем і перешкод передбачає різні стратегії дій залежно від конкретної ситуації: в одних випадках варто бути рішучим і жорстким, в інших – поміркованим і стриманим; – стверджує, що обидва способи подолання проблем не заперечують один одного, головне, щоб у боротьбі з проблемами й перешкодами людина завжди залишалася людиною, пам'ятала про справжню чесноти (порядність, чесність, відвертість тощо).	2
Орієнтовні опорні слова: <i>перепона, перешкода, бар'єр, проблема, складнощі, трудність, ускладнення; людина, особистість, опонент, суперник, ворог; життя, доля, життєва дорога, самореалізація, кар'єра, прогрес; розв'язувати, протистояти, перемогати, здолати, пересилити, подужати; миритися, домовлятися, приймати, коритися, не йти на конфлікт, не опиратися, не протистояти; рішучий, принциповий, прямий, твердий, безапеляційний, безкомпромісний; м'який, спокійний, стриманий, витриманий, урівноважений, компромісний, колабораціоністський</i>	
У роботі немає вправного формулювання тези, але є речення та ключові слова, що доносять власний погляд учасника на обговорювану проблему. Учасник пише лише про важливість подолання проблем і перешкод на життєвому шляху; про свободу кожного вибирати варіанти подолання життєвих проблем і перешкод; про проблеми й перешкоди як неунікний компонент людського життя. Учасник лише повторює фрази з формулювання теми, не висловлюючи власної позиції	1
Учасник не формулює тези. Зміст висловлення свідчить про відсутність власної позиції щодо порушеної проблеми й несформованість того чи іншого погляду на неї. Учасник формулює тезу, яка не відповідає запропонованій темі	0
2. Аргументи	
Учасник розвиває свою думку, наводячи принаймні два доречні й переконливі аргументи (докази, підстави для обґрунтування, підтвердження висловленої тези), які пов'язують тезу з прикладами	2
Учасник наводить принаймні один доречний аргумент (доказ, підставу для обґрунтування, підтвердження висловленої тези). Аргументи дублюють один одного, тобто другий аргумент перефразовує зміст першого. Один з аргументів не є доречним стосовно сформульованої тези	1
Учасник не наводить жодного аргументу для обґрунтування тези або наведені аргументи не є доречними	0
3а. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва	
Аргументи підкріплено, проілюстровано принаймні одним розгорнутим, добре поясненим прикладом з художньої літератури чи інших видів мистецтва. Указано проблему, порушену у творі, художній образ, через який проблему розкрито, назву й автора твору. Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасником того, як його міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в мистецькому творі	2
Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований через художній образ; у прикладі є фактичні помилки	1
Прикладу з літератури чи інших видів мистецтва немає або він не є доречним	0
3б. Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя	
Учасник наводить принаймні один доречний приклад або з історії, або із суспільно-політичного життя, або з власного життя. Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасником того, як його міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в особистому житті конкретних людей або в суспільному минулому чи нинішньому житті. Учасник може покликатися на факти з біографії митців, які стосуються їхнього суспільно-політичного життя	2
Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований; у прикладі є фактичні помилки	1
Прикладу з історії, суспільно-політичного чи власного життя немає або він не є доречним	0
4. Логічність, послідовність	
Висловлення демонструє зосередженість на обговорюваній проблемі, цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу). Заявлена теза послідовно доводиться. Учасник постійно тримає порушену ним проблему у фокусі своєї уваги, не відступаючи вбік. Учасник висловлює думки в певній послідовності, відбирає лексичний матеріал і мовленнєві засоби відповідно до теми й ситуації міркування, використовує різноманітні синтаксичні конструкції. Текстові властива зв'язність, що простежується і на рівні розгортання думки, і на рівні правильного й доречного використання спеціальних засобів зв'язку. Учасник структурує роботу за абзацами	2
Учасник відволікається від обговорюваної проблеми. У роботі є порушення логічності, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки. Учасник не структурує роботу за абзацами	1
Логіки викладу, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки немає	0
5. Висновок	
Наприкінці власного висловлення учасник робить підсумок зі свого доведення, указуючи на те, яку домінуючу думку (позицію) він урешті тримав у полі зору, коли наводив аргументи й приклади. Висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів. Висновок розташований наприкінці роботи	2
Висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами та прикладами	1
Висновку немає; висновок не відповідає сформульованій у власному висловленні тезі; висновок не пов'язаний з аргументами та прикладами	0

Мовне оформлення власного висловлення оцінюють за двома критеріями, як показано в таблицях 2 і 3.

Таблиця 2

Критерій	Кількість помилок	Бали
6а. Орфографія та пунктуація	0–1	4
	2–6	3
	7–11	2
	12–16	1
	17 і більше	0

Таблиця 3

Критерій	Кількість помилок	Бали
6б. Лексика, граматики та стилістика	0–1	4
	2–4	3
	5–7	2
	8–10	1
	11 і більше	0

Під час оцінювання орфографічної й пунктуаційної нормативності роботи **2 (дві) негрубі** помилки рахують як **1 (одну) грубу**. До негрубих зараховують такі помилки:

- у написанні великої літери в складних власних назвах;
- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- у випадках нерозрізнення **не/ні** (*не хто інший / ніхто інший ...*);
- у випадках, коли замість одного розділового знака поставлений інший;
- у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їхньої послідовності.

Негрубу орфографічну й негрубу пунктуаційну помилки не сумують і не зараховують як **одну грубу**.

Систематичне порушення норм милозвучності (**три і більше** випадків порушення на одне з правил: *у-в, і-ї-та*) рахують як **одну** стилістичну помилку.

Увага!

Роботу, що **не відповідає темі** власного висловлення, буде оцінено в **0** балів.

Роботу **обсягом до 100 слів** буде оцінено в **0** балів